

HE 57/2001 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kemikaalilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kemikaalilain säännöksiä muutettavaksi siten, että kemikaalin päälylymerkintöihin ja käyttöturvallisuustiedotteeseen vaadittavat vaarallisten aineiden (haitallisten ja ärsyttävien aineiden) yksilöidyt nimet voitaisiin pitää liikesalaisuuksina ja ilmoittaa yleisnimen asiaa koskevien EY-direktiivien mukaisesti. Esityksellä muutettaisiin kemikaalilain kyseessä olevat sää-

dökset vastaamaan uutta perustuslakia sekä viranomaistoiminnan julkisuudesta annettua lainsäädäntöä siten, että asiaa koskevat uudet EY-säädökset voitaisiin toimeenpanna ministeriön asetuksella.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Kemikaalilainsäädännön nojalla kemikaalien päällyksmerkinnöissä ja käyttöturvallisuustiedotteissa voidaan nykyisin pitää haitallisten (Xn) aineiden yksityiskohtaiset nimet liikesalaisuuksina ja ilmoittaa ne yleisnimillä. Vaatimus perustuu vaarallisten valmisteiden luokitukselta, pakkaamisesta ja merkinnöistä annettuun neuvoston direktiiviin 88/379/ETY (seosdirektiivi). Kansallisesti asiasta säädetään kemikaalilain(744/1989) nojalla annetussa sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä kemikaalien luokitusperusteista ja merkintöjen tekemisestä (979/1997) sekä työministeriön päätöksessä käyttöturvallisuustiedotteesta (779/1993) ja sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä vaaraa aiheuttavia kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisesta (377/1998).

Uuden perustuslain 12 §:n 2 momentti sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999) edellyttävät, että kyseiset liikesalaisuuksia koskevat säädökset perustuvat vain lakitasoiseen säädökseen.

Lisäksi uudella vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkitsemistä koskevalla direktiivillä (1999/45/EY) (uusi seosdirektiivi) laajennetaan kemikaalin päällyksmerkinnöissä ja käyttöturvallisuustiedotteissa mainitut liikesalaisuuksia ja yleisnimien ilmoitettavina aineiden niminä myös ärsyttävät aineet (Xi). Direktiivi tulee saattaa kansallisesti voimaan 30 päivänä heinäkuuta 2002 mennessä.

2. Ehdotetut muutokset

Kemikaalilain 59 a §:ään (Vaatimus liike- ja ammattisalaisuuden suojaamiseksi) ehdotetaan lisättäväksi viittaus lain 17 §:ssä tarkoitettuun toiminnanharjoittajaan, joka vastaa kemikaalin luovuttamisesta markkinoille ja käyttöön. Kemikaalin merkitseminen ja käyttöturvallisuustiedotteen laatiminen kuuluu toiminnanharjoittajan vastuulle.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 59 d § (Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yk-

silöivien nimien salassapito). Uudessa pykälässä säädettäisiin yleisnimen käytöstä vaarallisen kemikaalin päällyksmerkinnöissä ja käyttöturvallisuustiedotteessa. Asiasta säädettäisiin yksityiskohtaisemmin uuden seosdirektiivin mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Myös yleisnimien laadinnasta säädettäisiin edelleen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella asiaa koskevan direktiivin mukaisesti. Ministeriötasoiset asetukset on tarkoitus muuttaa uuden seosdirektiivin mukaisiksi kesään 2001 mennessä.

Muutoksilla on tarkoitus saattaa kemikaalilain päällyksmerkintöjen ja käyttöturvallisuustiedotteen liikesalaisuuksia koskevat kohdat uuden perustuslain 12 §:n 2 momentin sekä viranomaistoiminnan julkisuudesta annetun lainsäädännön mukaisiksi. Lakimuutoksella ei toimeenpanna kansallisesti EY-lainsäädäntöä, vaan sillä mahdollistetaan uuden seosdirektiivin kansallinen toimeenpano ärsyttävän ja haitallisen aineen yleisnimen käytöstä ministeriön asetuksella.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia eikä ympäristövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Esityksen valmisteluun on osallistunut taustaryhmänä kemikaalineuvottelukunta. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä sekä kemikaalivalvonnasta vastaavilta ministeriöiltä, keskusvirastoilta sekä teollisuuden ja kaupan järjestöiltä.

5. Tarkemmat säännökset

Asiaan liittyvät ministeriötasoiset säädökset valmistellaan kevään 2001 aikana sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Tarkemmat säännökset tulevat olemaan osa uuden seosdirektiivin kansallista toimeenpanoa. Asiaa koskevat direktiivit on annettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla eli säädökset ovat osa teknisen

harmonisoinnin piiriin kuuluvaa sisämarkkinalainsäädäntöä, joka toimeenpannaan samalla tavalla kaikissa jäsenmaissa.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 59 a §, sellaisena
 kuin se on laissa 1198/1999, sekä
lisätään lakiin uusi 59 d § seuraavasti:

59 a §

*Vaativuus liike- ja ammattisalaisuuden suo-
 jaamiseksi*

Edellä 5 luvussa tarkoitetun ilmoituksente-
 kijän, 6 luvussa tarkoitetun ennakkohyväk-
 symisen tai rekisteröinnin hakijan sekä 17
 §:ssä tarkoitetun toiminnanharjoittajan, joka
 vastaa kemikaalin luovuttamisesta markki-
 noille tai käyttöön, on erikseen mainittava
 liike- ja ammattisalaisuuksiksi katsomansa
 tiedot, jotka hän vaatii pidettäväksi salassa
 muilta kuin ilmoituksen tai hakemuksen kä-
 sittelyyn osallistuvilta viranomaisilta. Vaati-
 muksen esittäjän on perusteltava vaatimuk-
 sensa.

Jos 5 luvussa tarkoitettu ilmoituksentekijä,
 valmistaja tai maahantuoja taikka 17 §:ssä
 tarkoitettu toiminnanharjoittaja, joka vastaa
 kemikaalin luovuttamisesta markkinoille tai
 käyttöön, itse saattaa julkisiksi aikaisemmin
 salassa pidettyjä tietoja, on siitä ilmoitettava
 sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvonta-

keskukselle. Edellä 6 luvussa tarkoitetun ha-
 kijan tai ilmoituksentekijän tulee tehdä vas-
 taava ilmoitus asiassa toimivaltaiselle viran-
 omaiselle.

59 d §

*Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yksilöivien
 nimien salassapito*

Kemikaalin päällyserkintöihin ja käyttö-
 turvallisuustiedotteeseen vaadittavat vaaral-
 listen aineiden yksilöivät kemialliset nimet
 voidaan ilmoittaa yleisnimen. Nimien ilmoit-
 tamisesta ja niihin liittyvistä menettelyistä
 säädetään yksityiskohtaisemmin sosiaali- ja
 terveysministeriön asetuksella. Riippumatta
 siitä mitä viranomaistoiminnan julkisuudesta
 annetussa laissa (621/1999) säädetään, yksi-
 löivät kemialliset nimet voidaan pitää salassa
 toiminnanharjoittajan niin vaatiessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Osmo Soininvaara*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 59 a §, sellaisena
kuin se on laissa 1198/1999, sekä
lisätään lakiin uusi 59 d §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

59 a §

*Vaatus liike- ja ammattisalaisuuden suo-
jaamiseksi*

Edellä 5 luvussa tarkoitetun ilmoituksen-
tekijän sekä 6 luvussa tarkoitetun hyväksy-
misen tai rekisteröinnin hakijan on erikseen
mainittava liike- tai ammattisalaisuusiksi
katsomansa tiedot, jotka hän vaatii pidettä-
viksi salassa muilta kuin ilmoituksen tai ha-
kemuksen käsittelyyn osallistuvilta viran-
omaisilta. Vaatimuksen esittäjän on perus-
teltava vaatimuksensa.

Jos 5 luvussa tarkoitettu ilmoituksen-
tekijä valmistaja tai maahantuojat itse saat-
taa julkisiksi aikaisemmin salassa pidettyjä
tietoja, on siitä ilmoitettava Sosiaali- ja ter-
veydenhuollon tuotevalvontakeskukselle.
Edellä 6 luvussa tarkoitetun hakijan tulee
tehdä vastaava ilmoitus asiassa toimivaltai-
selle viranomaiselle.

Ehdotus

59 a §

*Vaatus liike- ja ammattisalaisuuden suo-
jaamiseksi*

Edellä 5 luvussa tarkoitetun ilmoituksen-
tekijän, 6 luvussa tarkoitetun ennakkohy-
väksymisen tai rekisteröinnin hakijan sekä
17 §:ssä tarkoitetun toiminnanharjoittajan,
joka vastaa kemikaalin luovuttamisesta
markkinoille tai käyttöön, on erikseen mai-
nittava liike- ja ammattisalaisuusiksi kat-
somansa tiedot, jotka hän vaatii pidettäväksi
salassa muilta kuin ilmoituksen tai ha-
kemuksen käsittelyyn osallistuvilta viran-
omaisilta. Vaatimuksen esittäjän on perus-
teltava vaatimuksensa.

Jos 5 luvussa tarkoitettu ilmoituksen-
tekijä, valmistaja tai maahantuojat taikka
17 §:ssä tarkoitettu toiminnanharjoittaja,
joka vastaa kemikaalin luovuttamisesta
markkinoille tai käyttöön, itse saattaa julki-
siksi aikaisemmin salassa pidettyjä tietoja,
on siitä ilmoitettava sosiaali- ja terveyden-
huollon tuotevalvontakeskukselle. Edellä 6
luvussa tarkoitetun hakijan tai ilmoituksen-
tekijän tulee tehdä vastaava ilmoitus asiassa
toimivaltaiselle viranomaiselle.

59 d §

Kemikaalin yleisnimen käyttö ja yksilöivien nimien salassapito

Kemikaalin päällyksmerkintöihin ja käyttöturvallisuustiedotteeseen vaadittavat vaarallisten aineiden yksilöivät kemialliset nimet voidaan ilmoittaa yleisnimin. Nimien ilmoittamisesta ja niihin liittyvistä menettelyistä säädetään yksityiskohtaisemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Riippumatta siitä mitä viranomaistoiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, yksilöivät kemialliset nimet voidaan pitää salassa toiminnanharjoittajan niin vaatiessa

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*
